

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 215)

Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanununun Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/578)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1510/5562

11.11.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.11.1999 tarihinde kararlaştırılan "Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanununun Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen ve büyük kayıplara yol açan Marmara depremi sonrasında yapılan uygulamalarda, doğal afetlere karşı alınacak önlemler ile bu afetler nedeniyle doğan zararların giderilmesi konusundaki mevzuatta önemli noksanlıklar bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu nedenle, başta ihale, imar, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, müteahhitlik ve sivil savunma konuları olmak üzere bazı konularda yürürlükteki kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerde ivedilikle değişiklik yapılması ve yeni düzenlemelere gidilmesi zorunluluğu duyulmuştur. Ayrıca, yaşanan büyük kayıpların giderilmesi, deprem bölgesinde normal hayata dönülebilmesi, hasar ve tahribatın onarılması amacıyla, bazı kanunlarda ivedi olarak değişiklikler yapılması ve bölgedeki hizmetlerin eşgüdümlü olarak yürütülmesi için yeni düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Sözkonusu gereksinimleri karşılamak üzere kanun hükmünde kararname çıkarılması amacıyla yürürlüğe konulan 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu ile, Bakanlar Kuruluna Kanunun yayımından itibaren üç ay süre ile kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu süre 29 Kasım 1999 tarihinde sona erecektir.

Bu Yetki Kanununa dayanılarak yürürlüğe konulan bir dizi kanun hükmünde kararname ile, doğal afetlere karşı alınacak önlemler ve bu afetlerden doğan zararların giderilmesi konularında önemli düzenlemelere gidilmiştir.

Bu düzenlemelerde kısaca;

– Depremde yıkılan ve hasar gören binaların ve altyapı tesislerinin yerine en kısa sürede yenilerinin yapılması ve zarar görenlerin mağduriyetlerinin giderilmesi için 7269 sayılı Kanunda öngörülen hasar tespiti ile ilgili sürelerin kısaltılması ve afete uğrayanların hak sahipliği işlemlerine dair esas ve usullerin belirlenmesi ile yeni yerleşim alanlarının tespiti, prefabrik veya kalıcı konutların yapımının sağlıklı ve etkin bir biçimde yürütülmesi,

– Doğal afete maruz kalanların afetten kaynaklanan hukukî uyuşmazlıklarının çözümü ile ilgili işlemlerin hızlandırılması ve kolaylaştırılması,

– 17 Ağustos 1999 tarihli depremde malûl kalan sigortalı veya iştirakçiler ile bunlardan ölenlerin hak sahibi mirasçılara, bazı şartlarla, prim veya kesenek ödeme süresi aranmaksızın ilgili sosyal güvenlik kurumunca aylık bağlanması,

– 17 Ağustos depremi için toplanan iç ve dış yardımların merkezî bir hesaba kaydedilerek bu paraların amaca uygun kullanımının sağlanması ve denetlenmesi; bakanlıklara ve diğer kamu kuruluşlarına deprem bölgesinde prefabrik hizmet binası ve lojman yapımı imkânının verilmesi; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun kapsamına giren vergi yükümlülerinin her türlü vergi, resim, harç ve benzeri borçlarının ödeme sürelerinin uzatılmasına Maliye Bakanlığının yetkili kılınması,

– İşçi ve işveren meslek örgütlerinin afete uğrayan bölgelerde konut ve sağlık-egitim tesisleri yapmalarına veya bu amaçla yardımda bulunmalarına olanak sağlanması,

– Depremzedelerin gereksinimlerinin etkin ve hızlı bir biçimde karşılanmasını sağlamak amacıyla her türlü önlemi almak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı, iki yıl süreli ve Kocaeli, Bolu, Sakarya ve Yalova illerini kapsayacak Afet Bölge Koordinatörlüğü ile buna bağlı il koordinatörlüklerinin kurulması,

– Doğal afete uğrayan işverenlerin ve isteğe bağlı sigortalılar ile topluluk sigortasına tabi olanların prim borçlarının ertelenmesi ve işyeri veya konutu yıkılan veya hasar gören sigortalılara ve yaralanarak tedavi görenlere ek olanaklar sağlanması,

– Geliri hiçbir kesintiye tabi tutulmadan doğal afetlere maruz kalan bölgelere ve afetzedelere tahsis edilmek üzere, özel çekiliş düzenlenmesine Milli Piyango İdaresinin yetkili kılınması,

– 17 Ağustos depreminde konutu hasara uğrayan veya yakınlarını kaybedenler ile hak sahiplerine konut yardımında bulunulması; hizmet binalarının yıkılması nedeniyle başka bölgelere nakledilen kamu personeline geçici barınma yardımı yapılması; dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanması için ithal edilen malların her türlü vergi, resim, harç ve fonlardan muaf tutulması,

– Doğal afet bölgelerinde yeni yerleşim alanları sağlanması amacıyla mera niteliği taşıyan yerlerin tahsis amacının değiştirilerek Hazine adına arsa olarak tescil edilmesi; Orman Bakanlığınca doğal afet bölgelerinde iskân için belirlenen alanların afetzedelerin iskânı için tahsis edilebilmesi, öngörülmüştür.

Hükümetimiz, Anayasanın 91 inci maddesinde öngörülen kanun hükmünde kararname çıkarma yoluna, sınırlı olarak ve Anayas Mahkemesi kararlarıyla konulan ölçütlere uygun biçimde başvurmuştur. Nitekim Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulurken de yetki süresi üç ayla sınırlı tutulmuş; başka bir ifadeyle, Kanunun kapsamı da dikkate alındığında son derece sınırlı bir süre için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi istenmiştir.

Ancak sözlü edilen konulardaki mevzuatın sayıca çok ve dağınmış olması ve bazı çalışmaların halen titizlikle sürdürülmesi nedeniyle, hedeflenen düzenlemelerin tamamı henüz gerçekleştirilememiştir. Yetki Kanununun kalan süresi içinde de, anılan konulardaki düzenlemelerin tamamının gerçekleştirilmesinin olanaksız olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, yetki süresinin üç ay daha uzatılmasında ve Yetki Kanununda belirtilen konulardaki kanun hükmünde kararname çıkarılmasında zorunluluk bulunmaktadır. Tasarı bu gereksinimin karşılanması amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanununun 4 üncü maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin, Kanunun yayımından itibaren üç ay süre ile geçerli olduğu hükme bağlanmış ve Kanun 29.8.1999 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Genel gerekçede de açıklandığı üzere, anılan Kanuna dayanılarak bir dizi kanun hükmünde kararname çıkarılmasına karşın, gerek yetki süresinin kısıtlılığı ve gerekse kapsam maddesinde belirtilen konulardaki düzenlemelerin öneminden dolayı sözkonusu çalışmaların halen titizlikle sürdürülmekte olması ve yetki süresinin sona ereceği 29.11.1999 tarihine kadar da gerekli düzenlemelerin gerçekleştirilemeyeceğinin anlaşılması nedeniyle 4452 sayılı Kanunla verilen yetki süresinin uzatılması gereksinimi doğmuştur.

Bu amaçla madde ile, 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Kanunun yetki süresinin üç ay uzatılması öngörülmektedir.

Madde 2. – Yukarıda da belirtildiği gibi, 4452 sayılı Kanun 29.8.1999 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanunun 4 üncü maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin, Kanunun yayımından itibaren üç ay süre ile geçerli olduğu hükme bağlandığından, yetki süresi 29 Kasım 1999 tarihinde sona erecektir.

Bu nedenle, madde ile bu Kanunun 29 Kasım 1999 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe gireceği hükme bağlanmak suretiyle, arada bir boşluk kalmadan Bakanlar Kuruluna verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin devam etmesi öngörülmektedir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 11578

Karar No. : 67

22.11.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca, 11.11.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 18.11.1999 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanununun Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 22.11.1999 tarihinde yapmış olduğu 18 inci Birleşimde Hükümeti temsilen Orman Bakanı Nami Çağan ile Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara Bölgesinde meydana gelen deprem felaketi önemli ölçüde can ve mal kaybına yol açmıştır. Deprem sonrasında yapılan çalışmalarda doğal afetlere karşı alınacak önlemlere ve doğan zararların giderilmesine ilişkin mevzuatta önemli eksiklikler bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu nedenle başta ihale, imar, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, müteahhlik ve sivil savunma konuları olmak üzere yürürlükteki mevzuatta değişiklikler yapılması ve yeni düzenlemelere gidilmesi ihtiyacı doğmuştur. Bunun yanında deprem nedeniyle meydana gelen zararların telafisi ve bölgede bir an önce normal hayata dönülebilmesi için bazı kanunlarda değişiklik yapılması ve yeni düzenlemelere gidilmesi gerekmektedir. Bu amaçla çıkarılan 27.8.1999 tarih ve 4452 sayılı Yetki Kanunu ile sözkonusu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay süre ile Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname Çıkarma Yetkisi verilmiştir. Bu süre 29 Kasım 1999 tarihinde sona erecektir. Sözkonusu Yetki Kanununa dayanılarak yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararname ile doğal afetlere karşı alınacak önlemler ve bu afetlerden doğan zararların giderilmesi konularında önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Ancak, yukarıda sözlü edilen konulara ilişkin mevzuatın sayıca çokluğu ve dağınıklığı nedeniyle hedeflenen düzenlemeler tam olarak gerçekleştirilemediği gibi bazı konulardaki çalışmalar da halen titizlikle sürdürülmektedir. Bu çalışmaların 29.11.1999 tarihine kadar bitirilmesi de mümkün görülememektedir.

Bu nedenle, Yetki Kanununun süresinin üç ay daha uzatılması, sözkonusu çalışmaların tamamlanabilmesi için büyük önem arz etmektedir. 4452 sayılı Yetki Kanununun süresinin üç ay uzatılmasına ilişkin Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisinin önemli ve ivedi konularda verilmekte olduğu, bu çerçevede deprem felaketine ilişkin önlemlerin ve düzenlemelerin süratle yürürlüğe konulup uygulanması gerektiği,

- Tasarının deprem bölgesinde meydana gelmiş olan ve bundan sonra meydana gelebilecek felaketlerle mücadeleyle ilişkin KHK çıkarma yetkisine ilişkin olduğu, bu nedenle olumlu karşılandığı,

- Tasarıda yer alan 3 aylık sürenin Düzce'de meydana gelen deprem nedeniyle yetmeyebileceği, bu nedenle sözkonusu sürenin yeterli hale getirilmesinin uygun olacağı,

Şeklindeki görüşlerden sonra Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Tasarıda yer alan sürenin yeterli olduğu, uzatılması gerektiği takdirde tekrar yasama organına başvurulabileceği,

İfade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- 1 inci maddesi aynen,

- Yürürlüğe ilişkin 2 nci maddesi, kanunların hazırlanmasında uyulacak usul ve esaslar çerçevesinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 3 üncü maddesi ise, aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Nihat Gökbulut</i>
Antalya	Kırıkkale
Kâtip	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Abdülkadir Akcan</i>
Bartın	Afyon
Üye	Üye
<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Ali Uzunırmak</i>
Afyon	Aydın
Üye	Üye
<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Oğuz Tezmen</i>
Bursa	Bursa
Üye	Üye
<i>Süleyman Coşkuner</i>	<i>Hakkı Duran</i>
Burdur	Çankırı
Üye	Üye
<i>Ramazan Gül</i>	<i>Aydın Ayaydın</i>
Isparta	İstanbul
Üye	Üye
<i>Yılmaz Karakoyunlu</i>	<i>Nesrin Nas</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Masum Türker</i>	<i>İlhami Yılmaz</i>
İstanbul	Karabük
Üye	Üye
<i>Ali Gebeş</i>	<i>Mehmet Ali Yavuz</i>
Konya	Konya
Üye	Üye
<i>Süleyman Çelebi</i>	<i>Cevat Ayhan</i>
Mardin	Sakarya
Üye	Üye
<i>Ş. Ramis Savaş</i>	<i>Lütfi Ceylan</i>
Sakarya	Tokat
Üye	Üye
<i>Hasan Özgöbek</i>	<i>Bekir Gündoğan</i>
Uşak	Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DOĞAL AFETLERE KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER VE DOĞAL AFETLER NEDENİYLE DOĞAN ZARARLARIN GİDERİLMESİ İÇİN YAPILACAK DÜZENLEMELER HAKKINDA YETKİ KANUNUNUN SÜRESİNİN UZATILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. – 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Kanunun yetki süresi üç ay uzatılmıştır.

Bakanlar Kurulu bu süre içinde birden çok kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

MADDE 2. – Bu Kanun 29 Kasım 1999 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit
Başbakan

Dev. Bak. ve Başb. Yrd.
D. Bahçeli
Devlet Bakanı
R. Önal
Devlet Bakanı
Prof. Dr. Ş. S. Gürel
Devlet Bakanı
M. Yılmaz
Devlet Bakanı
H. Gemici
Devlet Bakanı
F. Ünlü
Adalet Bakanı
Prof. Dr. H. S. Türk
Dışişleri Bakanı V.
Prof. Dr. Ş. S. Gürel
Bayındırlık ve İskân Bakanı
K. Aydın
Tarım ve Köyişleri Bakanı
Prof. Dr. H. Y. Gökalp
Kültür Bakanı V.
F. Ünlü

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
H. H. Özkan
Devlet Bakanı V.
A. K. Tanrıkulu
Devlet Bakanı
S. Somuncuoğlu
Devlet Bakanı V.
Prof. Dr. A. Çay
Devlet Bakanı
Prof. Dr. Ş. Üşenmez
Devlet Bakanı
Prof. Dr. A. Çay
Millî Savunma Bakanı
S. Çakmaköğlu
Maliye Bakanı
S. Oral
Sağlık Bakanı
Doç. Dr. O. Durmuş
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
Y. Okuyan
Turizm Bakanı
E. Muncu
Çevre Bakanı V.
M. Bostancıoğlu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

DOĞAL AFETLERE KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER VE DOĞAL AFETLER NEDENİYLE DOĞAN ZARARLARIN GİDERİLMESİ İÇİN YAPILACAK DÜZENLEMELER HAKKINDA YETKİ KANUNUNUN SÜRESİNİN UZATILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Bu Kanun 29 Kasım 1999 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

ve Başb. Yrd.
M. C. Ersümer
Devlet Bakanı V.
S. Oral
Devlet Bakanı
Y. Yalova
Devlet Bakanı V.
Y. Okuyan
Devlet Bakanı
E. S. Gaydalı
Devlet Bakanı
M. A. İrtemişeli
İçişleri Bakanı
S. Tanan
Millî Eğitim Bakanı
M. Bostancıoğlu
Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. E. Öksüz
Sanayi ve Ticaret Bakanı
A. K. Tanrıkulu
Orman Bakanı V.
H. H. Özkan